

# Θαρραλέα αναμέτρηση με την αλήθεια

Της **ΜΑΡΙΑΣ  
ΛΑΜΠΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ**

Τάκης Βαρβιτσιώτης: «Ποιήματα, 1941-2002». Εκδόσεις «Καστανιώτη», 2003.

**ΠΟΙΗΣΗ** Το σύνολο του ποιητικού έργου που στέγασε στον καλαίσθητο τόμο «Ποιήματα 1941-2002» ο καταξιωμένος ποιητής Τάκης Βαρβιτσιώτης, με ένα εκτενές χρονολόγιο της ζωής και του έργου του, στο τέλος, όπου βρίσκει κανείς τη διαδρομή της πολυβραβευμένης και πολυμεταφρασμένης ποίησης του. Βρίσκει τις άπειρες τιμητικές διακρίσεις, κρατικά βραβεία, βραβεία της Ακαδημίας Αθηνών, Χρυσά Μετάλλια, Αριστεία, μια γενναιοδωρη αναγνώριση του ποιητικού έργου του. Εξήντα ένα χρόνια ποιητικής ζωής καλύπτει ο τόμος, ποιητικής παρουσίας, που δικαιώθηκε από κορυφαίες προσωπικότητες και πνευματικά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού, αλλά και από τον απλό αναγνώστη που αγάπησε τη λυρική μοναξιά της ποίησης του. Θυμώμαι ό-

ταν διάβαζα την ποίησή του στη νεότητά μου, τις πρώτες του ποιητικές συλλογές, τη «Γέννηση των πηγών» 1957, και «Το πέπλο και το χαμόγελο», 1962. Τότε ακόμα η ποίησή του ήταν μια ορμή φωτός που σαγηνεύει με τους ελεγειακούς τόνους της, ήταν μια διάχυτη ερωτική περιπάθεια, μια πλημμυρισμένη άστρα μοναξιά. «Πού πλήγωσες στο πέρασμά σου / Κι είναι τα χέρια του δυο φωτεινά ρυάκια», έγραφε.

Από συλλογή σε συλλογή η ποίησή του περνά σε εσωτερικότερες ζώνες, σε υπαρξιακές καταστάσεις. «Όπως τα καρφιά / Σκουριάζουν κάποτε και τα όνειρα / Με τον καιρό», γράφει, «Είναι η ώρα των λύχνων / Η ώρα του διαλογισμού». Μια μεταφυσική αύρα διαπερνά ολόκληρη την ποίηση του Βαρβιτσιώτη, μια μεταφυσική αύρα σαν σκοτεινό νερό που δημιουργεί ρωγμές και αμφιβολίες και διασαλεύει τη λυρική ευτυχία του φωτός.

Η ποίησή του γίνεται ολοένα και περισσότερο μια συνειδητή προσπάθεια να φωτίσει με τον λόγο του την «άλλη νύχτα», την «άλ-

λη σιωπή». Υστερα από τη σημαντική ποιητική συλλογή του «Fragmenta ή Η βλάστηση των ορυκτών», 1977-79, ο ποιητικός λόγος του περνάει σε άλλες διαστάσεις, γίνεται πιο στιβαρός, λιγότερο ίσως λυρικός αλλά περισσότερο μεταφυσικός, και η αγωνία του χρόνου γίνεται έκδηλη, καθώς «συνθλίβεται ανάμεσα στους απόκρημνους βράχους» και «Η νύχτα πετάει τη βελού-

δινη μάσκα της / Και ντύνει βιαστικά τα φαντάσματα».

Καίτοι όμως η ποίησή του περνάει σε βαθύτερα υπαρξιακά στρώματα, δεν παύει να έχει τη δροσιά και τη σφριγός της νεότητας. Στην ποιητική του συλλογή «Οχι πια δάκρυα», 1992-93, γράφει: «Θ' αναχωρήσω ένα πρωί / Όταν θα έχουν όλα τα ρολόγια σταματήσει / Και θα προχωρήσω μακριά απ' τη κοιμητήρια / μακριά απ' τους σταβιούς / Εκεί ψηλά στον ορίζοντα / Για ν' ανταμώνω χιλιάδες γαλάζιες κοπέλες». Στην ποιητική αυτή συλλογή προτάσσει και τον στίχο της Σαφώς: «Γιατί σωστό δεν είν' σε σπίτια ποιητών / θρήνοι ν' ακούγονται δεν μας

αρμόζουν τέτοια». Πιστεύω πως σε ολόκληρη την ποίησή του αυτόν τον στίχο θέλει να επαληθεύσει, να κρατηθεί ως ποιητής και ως άνθρωπος έξω από τον θρήνο, έξω από τα δάκρυα, ακόμη και στην πιο ώριμη στιγμή της υπαρξιακής του αυτοσυνείδησης που είναι μια αμφισβήτηση των πάντων. Έτσι η ανθρώπινη πορεία προς τον θάνατο μοιάζει να ταυτίζεται με την ποιητική, γι' αυτό και μπορεί αγέρωχα να μιλάει για τη «σαγήνη του αιώνιου ύπνου» και για τη νύχτα που περιμένει, «Μια νύχτα λοιπόν περιμένω / πιο πρόσφορο από την τωρινή / Όπου τ' αστέρια θα πλέουν στα μάτια σας / Μιαν άλλη νύχτα / Πιο φωτεινή». Αυτή είναι η γενναιότητα του ποιητή. Να παραμείνει αδάκρυτος, αλλά και να συνεχίσει να βλέπει το φως «Να προχωρεί ασυγκράτητο / Πέρα στη χώρα των νεκρών».

Η ποίηση του Βαρβιτσιώτη, η ελεγειακή και μεταφυσική με τους τρυφερούς ενίοτε τόνους, η υπαρξιακή και ανθρώπινη, είναι μια φωτεινή πορεία προς τα πράγματα και, μέσα από αυτά, η θαρραλέα αναμέτρηση με την αλήθεια, αυτή τη γυμνή αλήθεια που έρχεται με το καταστάλαγμα του χρόνου.

**ΖΟ** Ιωσήφ

Καλωτήριον 25-5-2004